

Roosevelt posegel v spor - Ameriške čete napredujejo

PREMOGARJI SE IMAJO VRNITI NA DELO

Predsednik Roosevelt je poslal odločno zahtevo predsedniku premogarske unije Johnu Lewisu. — Premogarji morajo biti na delu v soboto dopoldne, ali pa bo predsednik uporabil svojo avtoriteto kot vrhovni poveljnik.

Washington, D. C. — Najnovejši dogodek v razvijajočem gibanju za premogarsko stavko je odločen nastop predsednika Roosevelta. Včeraj je poslal močan poziv Johnu Lewisu, predsedniku premogarske unije s zahtevo, da premogarji se imajo vrniti na delo do 10. ure dopoldne v soboto 1. maja, ali pa bo posegel po izrednih pravicah, ki jih ima kot vrhovni zapovednik armade in mornarice Združenih držav. Take akcije, kakor bi bila taka stavka je direktno vmešavanje v nadaljevanje vojne, kar se pa trpeti v takem izrednem času ne sme.

Veliko zanimanje zdaj vlada, kaj bo storil John Lewis? Ali bo ubogal predsednika, ali bo dalje uporno nadaljeval svojo trdovratnostjo. Dosedaj ni storil nobenega koraka, da bi skušal preprečiti stavko, kakor le to, da je vedno kazal za svoje zahteve \$2.00 povisa na dan za premogarje. Vojni delavski odbor, ki je skušal v tem slučaju dovesti obe sporni stranki do sporazuma je obupal in nima več zglede, da bi dosegel kake uspehe. Zato je že včeraj obvestil administracijo, da odbor je skušal storiti vse in da za nadaljnje posledice si umije roke. Vodstvo premogarske unije pa čita odboru neprijaznost do delavcev.

Kje je resnica je težko dojeti. Zadeva je pač ta, da govtov del krivde pada tudi na (Dalje na 3. strani)

POLJAKI ZAVRAČAJO RUSKE SPORNE TRDITVE

London, Anglija. — Poljska zamejna vlada v Londonu, je sinoči objavila svoj odgovor na ruske trditve. Njen odgovor je v glavnem ta, da zanika ruske trditve, da Poljska vlada gleda po ruskem teritoriju v Ukrajini, ali kjerkoli. Zavrača trditve, da sodeluje z Nemci v propagandi glede masakra ruskih častnikov. Glede spremembe v vladi se izjavlja, da na kako spremembo zdaj sploh ni misliti, ker manjka sposobnih poljskih voditeljev za taka mesta. Povdarja in naglašaja pa ponovno, naj se od strani Rusije dovoli bolj svobodno gibanje reliefnemu delu med Poljaki v Rusiji iz tujine in da naj se dovoli poljskim državljanom, da se svobodno prijavijo v poljsko armado na Bližnjem vzhodu, itd. Naglašaja tudi, da predvojne meje Poljske države morajo po vojni ostati. Glede masakra ruskih častnikov pa izgleda, da na to bodo morali skušati Poljaki pozabiti, ker Angleži sami pre-

PAVELIČ DOBIL NOV UKAZ

Izvesti ima v vladi spremembe. — Nemce skrbi dalmatinsko obrežje.

Bern, Švica. — Dr. Ante Pavelić, hrvatski Kvizling je bil pozvan te dni h Hitlerju, s katerim je imel daljše posvetovanje. Poleg tega, da je Hitler ukazal Paveliću, da ima očistiti Hrvatsko, predvsem dalmatinsko obrežje vseh osišču neprijaznih elementov, je Pavelić tudi ukazal, da ima izvesti spremembe v vladi. Nemci niso zadovoljni z njegovim finančnim ministrom, ker ne more rešiti vprašanja prehrane. Navaja se, da lanski pridelek je bil komaj 23% rednega pridelka pred vojno na Hrvatskem. Zato pomanjkuje živeža ter otroci in starejši stradajo. Posebno pa postajajo Nemci nervozni radi dalmatinskega obrežja, ki je izpostavljen napadom. To pa zato, ker za hrbtno so četniki, na morju pa zavezniki.

AMERIŠKI GENERAL RANJEN V TUNIZIJI

Alžir, Afrika. — Ameriški general, Lesley McNair, ki poveljuje v Tuniziji kopnim silam, je bil te dni ranjen od šrapnela na tuniški fronti. Ranje je na glavi in zlomilo mu je kost v rami. Rane pa niso nevarne in je na potu okrevanja, pravi poročilo.

O BODOČEM VOJAŠKEM BONUSU

Washington, D. C. — O bodočem vojaškem bonusu v kongresu že sedaj razpravljajo. Kongresnik Rankin, iz Mississippi, je predlagal te dni, da naj se vojakom, ki bodo po tej vojni demobilizirani da redna šestmesečna plača, ki so jo prejeli tekom službovanja. To pravi kongresnik bo dalo vojakom priliko za počitek in da se pripravijo za civilno življenje. Seveda, ko se pa enkrat kako vprašanje sproži, posebno v kongresu, hočejo vsi imeti o njem besedo. Zato bomo o tem še marsikaj slišali, nekaj kar bo na mestu, mnogo pa tudi takega, ki ne bo na mestu.

TEŽAVE RADI STANOVANJ IN SELITEV

Chicago, Ill. — Oblasti opozarjajo, da bodo nastale te dni težave radi selitev. Mnogi lastniki stanovanj manjših hiš in večjih stanovanjskih hiš so premnogim družinam odpovedale stanovanja, že pred 60 in 90 dnev. Stranke bi se imele izseliti zdaj ob 1. maju. Toda stanovanj manjka in jih premnogim strankam ni mogoče dobiti. Lastniki stanovanj bodo skušali najbrže sodnijskim potom najemnike prisiliti, da se izselijo. Toda kam, ko ni stanovanj? Zato oblasti prosijo potrpljenja od strani lastnikov. Brez sodnega ukaza, pa nihče ne more najemnika izgnati iz stanovanja.

ŽELEZNIČARJI POULIČNE ŽELEZNICE V CLEVELANDU STAVKAJO

Cleveland, Ohio. — V sredo je zastavkalo v tem mestu 300 voznikov in konduktorjev poulične železnice. Mesto ima težave vsled stavke vendar je upati, da pride do sporazuma v kratkem in da bo transportacija obnovljena.

AMERIŠKO TOPNIŠTVO RUŠI NEMŠKE POZICIJE

Angleške čete so morale prepustiti Nemcem nekaj ozemlja v sredini, radi prevelikega izpostavljenja. — Amerikanci pa potiskajo Nemce nazaj na severu in se bližajo Bizerti. — Zračni napadi na Italijo se nadaljujejo.

KRIŽEM SVETA

Stockholm, Švedska. — Poročevalec tukajšnjega švedskega dnevnika "Svenska Dagbladet" poroča, da so Nemci opustili vsako upanje, da bi rešili in popravili francoske bojne ladje, ki so jih Francuzi potopili v Toulunu. Vse kar morejo dobiti od potopljenih ladij je staro železo za pretopitev.

Valletta, Malta. — Angleški letalci so včeraj izstrelili dva sovražna letala, ki sta se pojavila nad otokom. Poročilo pravi, da so Angleži, ki branijo otok Malto v Sredozemskem morju tekom časa, kar traja ta vojna uničili že 1901 sovražnih letal, nemških in italijanskih.

New Delhi, Indija. — Ameriški letalci so včeraj uspešno bombardirali železniško postajo v Rangoonu, v Burmi. Napad in boj z japonskimi letalci je trajal nad 40 minut, pravi poročilo. Amerikanci so izstrelili eno japonsko letalo. V Rangoonu pa so poškodovali japonsko skladišče in več drugih predmetov.

London, Anglija. — V veži palače, v kateri je v Warsavi nastanjen nazijski guverner zasedene Poljske Ludwig Fisher, je včeraj eksplodirala bomba. Nazijski guverner bi bil kmalu ubit. Tudi po drugih krajih Poljske, pravi poročilo, je začelo sabotiranje proti Nemcem naraščati.

VESTI O DOMOVINI

Ameriški radio komentator naglašava veliki obseg gerilskega delovanja na jugoslovanskem ozemlju. — Večina hrvaškega naroda drži z Dr. Mačkom. — Kakšna "lju-bezen" je med Nemci in Italijani.

Ameriški radio o bojih v Jugoslaviji

New York, 23. aprila (JIC) — V jutranji emisiji, ob 7:30 je poročal radio komentator pri National Broadcasting Company Don Goddard, naslednje o bojih v Jugoslaviji: "V današnjih vesteh se nahajajo novi podatki o teh bojevitih četnikih. To so, kakor veste, moške nepremagane jugoslovanske armade... moške, ki se bore pod vodstvom generala Draže Mihajloviča. Ta vojska je dobila ojačenja letal, tankov in oklopnih vozov... in še drugega orožja.

"Danes zgodaj zjutraj pa smo dobili brzojavko iz Berna, ki poroča, da vodijo jugoslovanski gerilci v svojem težkem planinskem terenu vzdolž Jadranskega morja pravo pravcato vojno proti četam osišču. "Druga poročila iz Budimpešte trde, da so boji v Bosni in Srbiji "resnične vojne operacije".

"Najnovejše italijansko priznanje razodeva veliki obseg gerilskih operacij. Vrhovno poveljstvo Ducejevo poroča, da je več od 3.000 italijanskih vojakov ali poginilo, ali ranjenih, ali pa drugače izgubljenih v bojih z jugoslovanskimi patrioti."

Razmere na Hrvaškem

Svicarski list "Vaterland", ki izhaja v Lucernu, objavlja dne 19. marca članek z naslovom "Današnja Hrvaška". Večina hrvaškega naroda ne priznava ustaške vlade. Maček je svojim pristavcem še vedno v zor in prerok; njegov upliv v kmečkem prebivalstvu je še vedno ogromen.

Vsi poskusi in vsa prizadevanja izdajalcev, da bi se pobotali z njim, so se izjalovila. Hrvaški in nemški posredovalci se zastoj trudijo, da bi ga pregovorili. Najplivnejši posredovalec, minister Lorković, je moral celo javno priznati svoj neuspeh. Le maloštevilni so oni pristasi dr. Mačeka, ki so privolili v sodelovanje. Ako bi današnja vlada na Hrvaškem začela z represalijami proti kmečki stranki in njenim predstavnikom, bi se zaletela v zid iz granita.

Tudi zadnji poziv, ki ga je minister Nikšić naslovil Maček-ovim pripadnikom, je ostal brezuspešen. Poskusi, pridobiti si simpatije naroda so se tako popolnoma ponesrečili, da je bil sabor razpuščen in da so na njegov mesto postavili državni svet, v katerem so vsi člani uradno imenovani. Zagreb kaže sicer precej sliko mira, toda kljub temu je opaziti da je oni del, v katerem je nastanjena vlada, močno zastražen; toliko je tam oddelkov ustaške stranke in

policije, da nikdo ne veruje v ta navidezni mir.

Že nekaj kilometrov od Zagreba pa se začne ozemlje upornikov. Uradna "siva knjiga" poroča o njihovem delovanju in povdarja neštivilna "zverstva četnikov"; molči pa o težkih represalijah, ki jih vrši hrvaška vlada.

Švicarski list zaključuje: "Med uporniki se nahajajo vsi Srbi in večji del muslimanov, katere uradni krogi sicer smatrajo za Hrvate, ki pa sami tega nikakor nečjejo priznati."

Skrbi in težave Italijanov

New York, 24. aprila (NYP) — List New York Post prinaša naslednjo brzojavko svojega posebnega poročevalca "nekje v Evropi":

Dolga vrsta vest iz zanesljivih virov dokazuje, da so odnošji med obeh partnerstvom osišču zaradi neuspehov v Tuniziji in neposredne ogroženosti Italije same postali zelo napeti; to je najbrže najnevarnejša kriza, katere je osišče dozdaj doživelo.

Mnogi opazovalci so mnenja, da vlada med obema vrhovnima komandama "hudo prerekanje". Vzrok temu je odločno stremljenje Italije za tem, da bi zbrala na italijanskem polotoku svoje razkrojene vojaške sile in se tako pripravila na neizogibni napad zaveznikov, proti kateremu se hoče braniti z zadostnimi silami.

Nemčija pa seveda zatrjuje, da italijanski prispevek k obrambi Evrope, bodisi na Balkanu, bodisi v obliki odpošiljanja italijanskih delavcev v nemško tovarno tako pomaga Italiji in je tudi za njeno obrambo ravno tako bistven.

Demonstracije za mir

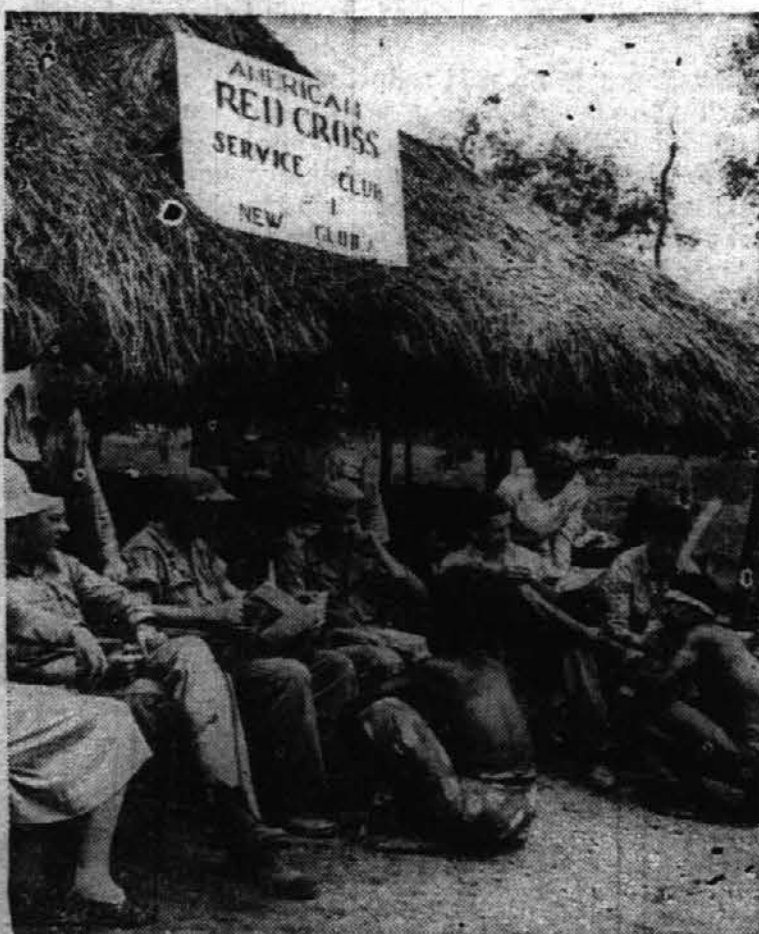
Druga stvar, ki je razjarila naciste proti njihovu slabjšemu partnerju, je dolga vrsta "demonstracij za mir", o katerih poročajo iz nekaterih mest v južni Italiji in Siciliji.

Poročajo tud, da je bilo v Neaplju aretiranih 19 oseb, obtoženih sabotaže proti nemškemu vojaškemu napravam.

POPRAVEK

V včerajšnji številki našega lista se je na tej prvi strani našega lista vrnila neljuba tiskarska poma, da je bilo besedilo dveh člankov objavljeno pod napačnimi naslovoma Besedilo, ki je bilo objavljeno pod naslovom "Italija bi se rada umaknila iz Balkana", bi moralo biti v peti koloni na vrhu pod naslovom "Slab upliv rusko-poljskega sroča" in ono kar je bilo v peti koloni, pa bi moralo biti spodaj v prvi dveh kolonah. Čitatelji naj blagovolijo tej napaki oprostiti.

TAKI LE STAVBE SLUŽIJO NAŠIM FANTOM ZA KLUBE

Slika kaže kako imajo ameriški vojaki zgrajeno poslopje, kjer se nahaja postaja Ameriškega rdečega križa nekje v Novi Gvineji. Domačini Papuanci se za ameriške vojaške klube zanimajo in jih obiskujejo ob prostem času.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak dan razen nedelj,
nedeljkov in dnevoj po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891

Issued daily, except Sunday, Mon-
day and the day after a holiday.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscriptions:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Za Chicago, Kanada in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$7.00	For one year \$7.00
Za pol leta 3.50	For half a year 3.50
Za četrt leta 2.00	For three months 2.00
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

POZORI! Številke poleg vašega imena na naslovni strani
kažejo, do kdaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni me-
sec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Dopolni vašega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na ured-
ništvo vsaj dan in pol pred dnem, ko izide list. — Za zadnjo številko v
tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne odziva. —
Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at
Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

BODIMO JUGOSLOVANI!

Na račun sedanje jugoslovanske razdrapanosti pade
marsikaka debela tudi od še jugoslovanske, ne morda le
zlobne strani. Kakor piščeta, kadar udari med nje jastrebe.
Polomija je prehitro prišla. Vsa leta je manjkalo močne
roke, ki naj bi udarila, ko se je začel špetir, ker pogostoma
je bil le navadni špetir, saj ta ali oni bi ne bil mogel poveda-
ti, kaj pravzaprav hoče, ampak ustil se je na vse pretege.
Zdaj je Jugoslavija, kjer je, le senca je je še, špetir pa traja
naprej, ko še ni prišla roka, da bi udarila in prijel za uše-
sa. Kako bo, nihče ne ve, brez take roke pa ne bo šlo, sami
se bodo Jugoslovani prepirali naprej in bi se do sodnega
dne. Morda prinese potreba tako močno roko.

Zdaj je na vrsti misel za srbsko legijo, ki bi bila del
amerikanske vojske, sestavljena iz vojakov srbskega poko-
lenja. Ni ravno separatistično stremenje, dobro pa tudi
ni, ker vsaj izgledalo bi tako, dokler obstaja še Jugoslavija
vsaj uradno. Ako bi bila taka legija na mestu, bi morala
biti le jugoslovanska legija, da idejo jugoslovanstva malo
podpre, srbska legija bi jo potisnila v ozadje.

Ampak, kako naj pride do jugoslovanske legije? Mo-
goče da bi šlo, pri sedanjem špetiru pa bi ne bilo preveč
upanja, ako naj sestavijo tako jugoslovansko legijo Jugos-
lovani sami. Stavim pa, da bi šlo morda celo izborno, ako
bi prišla močna roka s tako idejo, bi prišel stric Sam in bi
začel sestavljati tako legijo. Mogoče pride do tega, ker za
idejo Jugoslavije bi bilo to silno ugodno, in do edinosti na
Balkanu mora priti, če naj se odpravi sod smodnika tam
doli, ki bi zopet pretel zleteti v zrak in zažgati nov požar.

Pri sedanjih razmerah je edinole stric Sam na mestu,
ker gre za ameriške jugoslovanske vojake. Da bi taka
legija udarila, da bi nazijem in Lahončkom vzelo sapo, o
tem ni dvoma, ker prav taka legija je udarila v Macedoniji,
da se je posvetilo tam na zapadu. Kako bi bilo pozneje,
nihče ne sme povedati, ker Moskva je vroča točka.

VSI LJUDJE SMO LE LJUDJE

Pri tem med nami ni razlike. Ako se kaka rasa po-
stavlja nad druge ljudi, je to zabloda, morda celo zločin. Po
bistvu so vsi ljudje enega in istega izvora. Nemški rasni
nazijem bo upropastil celi nemški narod, ako pravočasno
ne odneha. Po značaju pa je med ljudmi toliko razlik, ko-
likor je ljudi. Niti v najožji družini ni brat bratu podoben
po značaju. Pri značaju je mogoče korak navzgor ali na-
vzdol, značaj se lahko izpremeni, izboljša ali poslabša, in tu
je široko polje za take, ki skušajo ali so poklicani, da izbolj-
šajo značaj raznih narodov. V tem obstaja civilizacija,
delo za izobrazbo, kulturno delo, dasi je označba napačna,
ker kultura ni delo, kultura je naziranje o življenju.

Ako ni strumnega in doslednega dela pri značaju,
ostaja značaj, kakršen je po naravi, in ta naravni značaj
ima svoje hibe, ki ostanejo, kadar se ne skuša od te ali one
strani te hibe odpraviti, izločiti. Od tod razne stopnje pri
civilizaciji narodov, stopnje tudi pri istem narodu, ako gre
navzdol ali navzgor.

Nedavno od tega se mi je nudila značilna slička o tem
narodnem značaju, ko prihajajo razni narodi v veljavo, se
kaže njih značaj pri delu, dasi le v ozkem okviru.

V večjem mestu je bila med Slovenci ustanovljena slo-
venska župnija od slovenske strani. Vrlo dobro delo. Pri-
merna cerkev, tudi župniška šola, dvorana ... vsi pogoji
za daljši obstanek, ker naselbina je v industrijskem kraju
in delo pri industriji stalno, podvrženo le raznim krizam,
ki nastajajo pri industrijah "Slabim časom" sledijo boljši, in
zdaj so naravnost izborni časi glede dela in zaslužka. Ob-
stoj je zagotovljen, in obsega še nekaj desetletij.

Nastale so pa pri slovenskem vodstvu župnije težkoče,
kakaršnim se pač ni mogoče vedno izogniti, ni pa manjkalo
neke manj prikladne bahavosti, ki je v slovenskem na-
rodnem značaju, in neka površnost in še več se je nadalje-
vala, ko je vodstvo prešlo v slovaške roke. Bahavost, ki ni-

kakor ni na mestu, zidalo se je nekaj, da bi bilo odveč za
stotisočno mesto, in župnijski voz se je pogreznil v denar-
no močvirje z vsemi posledicami, kadar pride do nekaj slič-
nega. Ker je bila pa podlaga obstanka le dobra, se je me-
rodajna oblast zavzela za obstoj, šla svojo pot, kar ji ni
zameriti. Na župnijo je prišel Nemec, ki je imel radi ljudi
slovaškega pomočnika. Kako je bilo? Ni bilo dobro, ker
Nemec je nastopal po nemškem značaju, in ta na sebi na-
šim slovenskim ljudem ne prija. Slovaški pomočnik je bil
kakor kak kužek, da se poleg Nemca še dihati ni upal, kar
zopet kaže značaj Slovana napram Nemu. Hudo je bilo,
pa je bilo le tudi dobro, ker osorni ampak odločni Nemec je
polagoma izvelkel brezobzirno voz iz denarnega močvirja,
in vsaj obstoj prvotno slovenske ustanove je zagotovljen, hi-
treje se vse amerikanizira, Nemec je pri besedi, Slovenec
se je udal, kar je v danih razmerah pametno, dasi bi zopet
malo podvomil radi slovenskega značaja, da bi se bil udal,
ako bi bil kak Slovenec tako nastopal, kakor je Nemec.

Razumne odločnosti slovenskemu značaju primanjku-
je, osorne in neume mu pa ni treba.

IZ FARMARSKE
PRESTOLNICE

Willard, Wis.

Veliko noč smo prav slove-
sno imeli posebne molitve.
Spomnili smo se naših trpečih
tam v stari domovini. Molili in
prosil smo za vse naše, kate-
ri so pri vojaki, in naj bi nam
ljubi Bog podelil mir. Veliko
soboto zvečer smo imeli "Vsta-
jenje". Na veliko nedeljo je
bila cerkev pri obeh naših
polna vernikov in mnogo jih
je pristopilo k obhajilni mizi.
Cerkveno petje je bilo v resni-
ci tako lepo, da ga človek ne
more zadosti pohvaliti. Pevci
in pevke zaslužijo vse prizna-
nje, še posebno priznanje pa
gre naši organistini Mrs. An-
gelini Ruzic, ki se je potrudila,
da se je zborovo petje tako le-
po glasilo.

Društvo Najsv. Imena in
Društvo Sv. Družine sta imeli
skupno sv. obhajilo, pri kate-
rem je bila udeležba več kot
99 procentna. Čast obema dru-
štvoma. Tudi se je vse vršilo
v najlepšem redu in je bilo le-
po videti, kako umerjeno so vr-
ste prihajale k obhajilni mizi;
člani se s tem pokazali
najlepši vzgled vsem drugim.
Članice Oltarnega Društva pa
so nam oskrbele prav okusen
zajtrk. Vedite, članice, da smo
vam hvaležni, zato prav lepa
hvala in Bog plačaj!

Ludvig Perushek.

NAJLEPŠI PIRUHI

Sheboygan, Wis.

V Sheboyganu imamo zdaj
že dve leti mladega, v Milwau-
kee rojenega župnika, Rev.
Louis Korena. Ko je prišel k
nam, se je izrazil na nerad slo-
vensko pridiga, ker ni nikdar
imel poduka v slovenščini,
pač pa zna naš jezik le toliko,
kolikor se ga je naučil od star-
šev. Ker ljubi slovenščino, se
je v dveh letih našemu jeziku
dobro privadil, da mu teče le-
po in gladko.

Rev. Koren pa ni le narod-
njak, pač pa tudi izvrsten go-
spodar. Odkar je pri nas je
bilo na farnem dolgu odplača-
nega skoro \$8,000.00, za \$7,-

000.00 je bilo pa napravljeno
popravlilo na farnih poslopih.
Toraj \$15,000.00 v dveh letih,
kar je že lep napredek.

Vse to pa ni bil namen mo-
jega dopisa, ker takele farne
zadeve spadajo pač v področ-
je cerkvenega odbora, — mo-
jemu današnjemu dopisu je
vzrok presenečenje na Veliko
noč.

Naša slovenska fara je dobi-
la lansko leto kaplana Rev.
Dierbecka, ki je sin nemških
staršev iz Milwaukee. Kako
smo se toraj začudili, ko smo
letos na Velikonočno nedeljo
slišali G. kaplana brati evan-
gelij v slovenščini. G. župnik
je pač hotel svoje farne raz-
veseliti, zato je svojega pomoč-
nika naučil slovenski evange-
lij. Dvomim, da bi naši farani
kdaj dobili lepše pirihe od
svojega župnika. Rev. Koren
zasluži vse pohvalo in prizna-
nje za svoj trud, g. kaplan
nam je pa zdaj še toliko ljub-
ši, ko vidimo, kako želi biti
naš in mu zato tudi slovenšči-
na ni pretežka.

Marie Prisland.

PRIREDITEV SLOVENSKE
ŠOLE SND

Cleveland, O.

Bratje in sestre slovenskega
rodu, nahajamo se v izredno
kritični dobi, ko se na mnogih
pozoriščih bije srdit boj za
zmago demokracije nad krutim
nazizmom in fašizmom, ki
sta nam umorila že tisoče in
tisoče naših dragih staršev,
bratov, sester in drugih sorod-
nikov v starem kraju. Mnogo
nedolžnih žrtv so nacisti od-
tirali v sužnost in se ne ve, če
se bodo še kdaj vrnili. Požgali
so nam vasi in domove, ljudi
rakovili na vse vetrove in do-
move izropali vsega, kar se je
dalo odnesti.

Zapri so nam na naši rodni
zemlji vse slovenske šole in
jih nadomestili z nacističnimi
in fašističnimi, v katerih nam
sedaj zastupljajo naš mladi
novi rod.

Ameriški Slovenci smo še ta-
ko srečni, da lahko nemoteno
vodimo Slovensko šolo, v na-
šem slučaju Slovensko mladino-

ske šolo S. N. Doma, v kateri
se še vedno poučuje nemoteno
slovenski jezik. Naša sloven-
ska šola je svobodna, za kar
moramo biti hvaležni gostol-
jubnosti ameriške vlade, ki
temelji na podlagi širokogrud-
ne demokracije, kakršne ne
uživajo bratje in sestre onkraj
morja.

V razrede Slovenske šole
SND prihaja še prilično zado-
voljivo število učencev, ampak
z ozirom na veliko število v
Clevelandu bivajočih Sloven-
cev, je število učencev mnogo
prenizko. Žalostno je, ko smo
tako mlačni napram svojem
slovenskemu jeziku v tako
kritičnih časih, ko nam na de-
belo sovražnik; morijo naše
ljudi onkraj morja, da se tu-
kaj ne poslužimo v večji meri
prilike, da bi se naši otroci
priučili slovenske besede v
Slovenski šoli SND, ki jim u-
tegne zelo koristiti v bližnji
bodočnosti.

V nedeljo 23. maja popol-
dne ob 3:30 priredi Sloven-
ska šola S. N. Doma svoj obli-
čajni spomladni varijetni pro-
gram. Zvečer bo ples, pri ka-
terem bo igral John Pecon's
orkester. Vstopnina za popol-
dne in zvečer je samo 50c.
Vljudno vabimo občinstvo, da
se te prireditve udeležite.

Erazem Gorshe.

VAŽNO PISMO SANSa

Chicago, Ill.

Ko se je angleški tajnik za
zunanje zadeve Anthony Eden
mudil na svojem uradnem ob-
isku v tej deželi, mu je pred-
sednik Slovenskega ameriškega
narodnega sveta Elbin Kri-
stan poslal sledeče pismo, ki se
glasi v slovenskem prevodu ta-
kole:

Prav dobro se zavedamo, ka-
ko izredne važnosti je Vaš ob-
isk v tej deželi in kako ome-
jen je zastran tega čas, ki ga
imate na razpolago. Zato smo
se zelo obotavljali, da bi Vas
nadlegovali s svojimi skrbmi;
če pa vendarle storimo to, Vas
poštljivo prosimo, da vzamete
v obzir strašno trpljenje Slo-
vencev in temno sliko, ki jim
jo nudi negotova bodočnost.

Mi zastopamo Slovence Ze-
dinjenih držav, ki so večinoma
ameriški državljani in katerih
se na tisoče bojuje v ameriš-
kih oboroženih silah. Naš Na-
rodni svet je bil pravilno izvo-
ljen na Slovenskem narodnem
kongresu, ki se je vršil v Cle-
velandu dne 5. in 6. decembra
1942.

Ker dobro poznate položaj v
evropskih deželah, ki jih je
osišče podjarmilo, veste, da ni-
majo Slovenci kljub temu, če
se upirajo, zavojevalec na
vse mogoče načine in bijejo
obupne bitke na bojiščih, no-
benih sredstev za normalne
stike z zunanjim svetom in no-
bene prilike za izražanje svo-
jih želja in svojih upov za bo-
dočnost — če jim namreč
sploh še ostane kakšna bodoč-
nost. Kajti iztrebljanje majh-
nega naroda z eksekucijami,
prostim umorom, izgoni in pri-
silnim raznarodovanjem mladi-
ne v nemških, italijanskih in
madžarskih šolah se brezob-
zirno nadaljuje.

Z ozirom na ta tragični po-
ložaj in po željah organizacij,
ki so nas po podtalnih potih do-
segle iz Slovenije, nastopa

SANS kot besednik za Sloven-
ce v Evropi, dokler jim ne bo
bodisi invazija bodisi končna
zmaga Združenih narodov o-
mogočila, da bodo govorili sa-
mi zase.

S Slovenci so ravnali kakor
z manjvrednim plemenom že
v časih, ko so bili njihovi kra-
ji del habsburške monarhije.
Razdeljeni so bili v petero po-
kraj in pomešani z drugimi
narodi na tak način, da niso
mogli nastopati kot politična
enota; primanjkovalo jim je
šol; njihov jezik so komaj tr-
peli; izključeni so bili od vseh
važnih upravnih mest. Ali to
je seveda zgodovina. Samo da
ta dejstva razlagajo, zakaj so
se Slovenci bolj veselili kakor
katerikoli drugi narod v Evro-
pi, ko se je prva svetovna voj-
na končala z zmago zavezni-
kov in se je umetni imperij
Habsburžanov zrušil. Toda
kmalu so doživeli bridko razo-
čaranje. Namesto združitve,
na katero so Slovenci upali, je
prišlo razkosanje tega majh-
nega naroda. Samo en del Slo-
venije je bil priključen Jugo-
slaviji, med tem ko so bili dru-
gi važni kraji izročeni Italiji,
Avstriji in Madžarski. Sliša-
so se slovesne obljube, da bo
do vlade teh dežel spoštovala
narodne pravice Slovencev. A
to so bile same prazne besede.
Prva je začela Italija z okrut-
nim raznarodovanjem še ve-
liko prej, preden je prišel fašiz-
em do oblasti. Raba sloven-
ščine v javnosti je postala zločin.
Slovenske ustanove so se
uničile, slovenska imena so bi-
la po sili poitalijančena — ce-
lo na grobovih; na tisoče in
tisoče Italijanov je bilo nase-
ljenih iz južnih pokrajin, da so
nadomestili brezobzirno odpu-
ščane slovenske delavce. Po
novi uvedeni zakonih so se
razlašale kmetije in slovenski
kmetje so postali reveži brez
domačij.

Avstrija je sledila temu
zgledu na Koroškem in Štajer-
skem, zlasti pa še po zloglas-
nem "Anschlussu"; nacistem je
pokazal svojo "temeljnost" z
odurnim delom prisilnega raz-
narodovanja.

Ni treba, da bi Vam pravili,
saj Vam je gotovo dobro zna-
no, da služi danes in se bojuje
v vrstah pa ob strani oborože-
nih sil Združenih narodov na
tisoče Slovencev, ki so tehnič-
no podložniki Italije. Ti slo-
venski vojaki verujejo globo-
ko v svojih srcih v to, da ne
bodo nikdar več poginili pod
sovražno tujo oblast. Doma-
jih na tisoče tvega svoje živ-
ljenje z ovrzanjem osištih
vojnih naporov. Drugi pa se
udeležujejo bojev na strani
slovenskih gerilcev.

Slovenci, ki so pod Italijo,
trdno upajo na Združeno Slo-
venijo, cilj, za katerega so se
vsi Slovenci borili stoletja, po-
sebnost pa še po propadu Napo-
leonove "Ilirije". Oni kakor tu-
di Slovenci pod Avstrijo in
Ogrsko so bili priča čudovitega
kulturnega razmaha po o-
stanku Slovenije, ki je proti
koncu leta 1918 postal del Ju-
goslavije. Zato se hočejo
združiti s svojimi brati, da
zgradijo svojo narodno kultu-
ro neovirani z večnimi boji za
ohranitev svojega jezika v

(Dalje na 8. strani)

DOGODKI

med Slovenci in
Ameriki.

Naši vojaki

Willard, Wis. — Na kratek
dopust sta prišla dva naša fan-
ta. Cpl. Roger Djubensky je
prišel iz Floride, Cpl. Frank
Zagar pa iz Louisiane. Vidi se,
da jima mora biti dobro v
službi Strica Sama, ker tako
fino izgledata. Oba sta prav
zadovoljna z vojaško službo. —
L. P.

Štorklja

Willard, Wis. — Pri druž-
ni Mr. in Mrs. Jerome Stro-
meyer se je oglasila gospodi-
ca štorklja in prinesla prav
luštanega fantička. — L. P.

Domžalski rojak umrl

New York, N. Y. — Na ve-
liko nedeljo ob 11. ponoči je
umrl splošno znani rojak
Frank Grašek iz 92 — 1st
Ave. Popoldne je še obiskal
svojega brata Mihaela v Ridge-
woodu, zvečer pa brata Josi-
pa v New Yorku, pri katerem
je bil ob 9 uri. Ko je prišel
domov, se je zgrudil na tla in
tako izdihnil. Star je bil 60
let, doma pa iz Domžal. Poleg
žene Fannie in bratov zapu-
šča več sorodnikov tukaj in v
starem kraju. Blag mu spomin,
ostalim pa naše iskreno soža-
lje!

Mlad godbenik

Eveleth, Minn. — Robert
Muhich, sin Mr. in Mrs. A. L.
Muhich, je igral violinski bas
z Duluth Symphony Orchestra
na njihovem koncertu, ki se je
pred kratkim vršil v Duluthu.
Mladi mož je star komaj 15
let, pa je že daleč prišel v gla-
sbi. Igral je že tudi z Virginia
Symphony Orchestra.

Major Joseph Lushine

Eveleth, Minn. — Major Jo-
seph Lushine, eden najvišjih
častnikov kar nam jih je dalo
mesto Eveleth, je bil te dni do-
ma na 10 dnevnem dopustu
pri očetu Antonu Lushine in
sestri Mary. Sedaj je nastanjen
v Camp Leonard Wood, Mis-
souri, kjer je zvočni specija-
list pri težkem topništvu. Nje-
gov posel obstoji v tem, da iz-
računa in dožene natančno po-
zicijo sovražnih topov.

Pred 18 leti se je vpisal v
mornarico, kjer se je hitro po-
vpel do čina poveljnika (Com-
mander). Sodeloval je pri u-
postavitvi lornaričnih baz v
Karibejskem morju, Alaski in
Aleutskih otokih. Vsled njego-
ve izredne izvedenosti ga se-
daj posebno potrebujejo pri
armadi, po vojni pa bo zopet
poslan nazaj k mornarici. Nje-
gov brat Louis služi tudi v ar-
madi in je že bil v bojih prek
morja.

TARZAN (697) NEZGODA

Ko je najbližja zver skočila, da bi
ga zgrabila, se je Tarzan, ki je imel
prožne mišice, v skoku pogol preko
nje.

Ušel je iz smrtnega obroča in je te-
kel, kar so ga nesele noge. Izgledalo
je, da bo zmagal v svoji obupni tek-
mi.

Tedaj... nesreča! Ker ni poznal
od dežja izpranih tal, se je Tarzan
izpodtaknil in telebnil na zemljo!

Ko je obležal omamljen, so ga levi
spet skušali bolj in bolj okrožiti,
kakor četa izvežbanih vojakov.

Napisal: Edgar Rice Burroughs

MALO ZGODOVINE O ZELEZNICI

Letos bodo na Angleškem obhajali stotrinajsto obletnico in z njimi ves kulturni svet prve železnice. Prav za prav je misel o tračnicah za prevoz blaga v posebnih vagonih starejša; izvira iz 18. stoletja. Ko so prišli na Angleškem kopači premog, je nastalo tudi vprašanje o cenejšem in lažjem prevozu. Leta 1801. so zgradili v grofiji Surrey prvo železnico, toda namesto lokomotive so vlekli vagone kar konji. Prvi parni stroj je zgradil malo pozneje, leta 1803., Travestin v Kornwallisu, a premikal se je brez tračnic po navadni cesti in se ni obnesel radi svoje velike teže. Prva prava železnica, čije stoletnico sedaj obhajamo, je stekla 15. sept. 1830 na progi Liverpool-Manchester. Samo 46 km dolgo progo so pričeli graditi že leta 1826. Inženjerji so imeli velike težave s predori in močvirji. Pri natečaju za stroje je zmagala George Stephensonova "Raketa", ki zdaj počiva v londonskem Kensingtonskem muzeju. Pri slavnosti ni otvoritvi je bil navzoč tudi angleški narodni junak vojvoda Wellingtonski. Nad pol milijona gledalcev vzdolž vse proge je ploskalo "čudovito naglemu" vlak, ki je prevozil celih 30 km na uro. Med potjo se je "Raketa" ustavila, da bi se nanovo preskrbela z vodo, in ob tej priliki se je zgodila v zgodovini železnice prva nesreča. Skupina častnih gostov je stopila iz vagona, da bi si ogledala tračnice. Medtem se je lokomotiva nenadoma pomaknila naprej ter povzročila liverpoolskega državnega poslanca Williama Haskinsona. Ta smrtna nesreča je napravila porazen vtis. Vojvoda Wellingtonski je celo zahteval, naj se nevarni stroj takoj vrne nazaj v Liverpool. Reditelji so ga le z veliko težavo prepričali, da je smel vlak nadaljevati vožnjo do konca.

Prestrašili so ga samo z ljudskim uporom, ki bi lahko izbruhnil v Manchesteru, če bi težko pričakovani vlak izostal. Takrat je vozil vlak iz Liverpoola v Manchester dve uri in pol ter je stala vožnja 7 šillingov. Ze prvi teden je prevozil vlak 6104 potnike, kar je vrglo 2034 funtov šterlingov. S 1. oktobrom so poskusili prevvažati tudi živino. K zadnjemu vozu so priklopili platformo s štirimi osli. Sodobnik poroča, da so se osli med vožnjo obnašali bolj mirno in dostojno kakor njih razumni sopotniki. Za ljudi je pomenila železnica od kraja prej senzacija kakor prometno sredstvo. Kakor vedno v človeški zgodovini je naletel novi koristni izum na veliko nezaupanje in zaničevanje tudi med številnimi izobraženci, da ne govorimo o neuki množici. Leta 1835. so sklenili zvezati London s pristaniščem Woollichem po novi železnici ter določili brzino do 36 km na uro. Takrat je pisal vodilni časopis "Quarterly Review": "Ljudje se bodo nekaj časa navduševali za parne stroje, a se bodo naposled žalostno iztreznili. Če že kdo hoče na prismojen način končati svoje življenje, naj zajaše kar Congregovo raketo (znani izdelovalec umetnega ognja), namesto da bi ga zapal besno naglemu vlak. Stavimo vse, kar hočete, da bo mati Temza slavnostno zmagala v tekmi z novo železnico." — Še mnogo pozneje so zbirali zvesti podaniki podpise pod protestno izjavo, katero so poslali kraljici Viktoriji in jo prosili, naj ne zapuza svojega dragocenega življenja peklenkemu izumu. Vse se ponavlja. Ko se je pričel princ waleški, sedanjí angleški prestolonaslednik, zanimati za letalstvo, so prinašali pred leti angleški listi enake proteste proti zračnemu prometu.

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani)

Sloveniji, ki postane trdnjava zoper nemško in italijansko agresivnost.

Slovenci nikakor niso izolacionisti. Nočejo se ločiti od Jugoslavije. Nasprotno. Oni storijo vse mogoče, da se odpravijo umetno izzvani nespoznani med Srbi in Hrvati in se zgradi nova, federativna Jugoslavija na podlagi načel resnične demokracije in enakopravnosti. Prav tako imajo uprte oči v novo, federativno, demokratično Evropo in naposled v nov, svoboden svet.

Toda vznemirjeni so in srca so jim težka, ker so njihovi upi v pobudo še vedno neizpolnjeni. Oni doprinašajo neshete žrtve, umirajo v svojih domovih, v koncentracijskih taborih, kot sužnji v tujih tovarnah; njih hčere postajajo žrtve bele sužnosti, ki jo vpečujejo nacisti in fašisti; oni dajejo svoja življenja na bojiščih po vsej deželi, a pri vsem tem pa vprašujejo, zakaj jim nihče ne pove, da bo po zmagi tudi njim priznana svoboda v njihovem lastnem domu.

Dobro razumemo, da ste zaposleni s tisočimi problemi svojega naroda in drugih ljudstev in da bi se Slovenija v primeri z njimi zdela malenkost. Toda naj so veliki ali majhni — pravičnost, za katero delate noč in dan, mora biti delež vseh. Ena beseda, da bodo Slovenci priznani kot narod, ki ima pravico do življenja, bi bila vir najpristnejšega navdušenja v zaslužnih deželah Slovencev. In kadar sklenejo Združeni narodi napad na te kraje južne Evrope, bodo pozdravljeni iz vsega srca in sprejeti z odprtim roka.

mi od starih in mladih ter bodo našli vso pomoč na svoji poti do zmage. Prosimo, da nam odpustite, ker smo vam vzeli nekoliko dragocenega časa. Toda bodite prepričani, da nam je ta apel narekoval le obupni položaj, v katerega je bilo pahnjeno slovensko ljudstvo. Za vse, kar storite njegovim pravičnim željam in nadam v prid, vam bo zagotovljena nesmrtna hvaležnost naroda, ki ljubi svobodo nad vse ter jo zasluži po tolikih stoletjih trpljenja in bojov.

Sprejmite izraz našega iskrenega spoštovanja!

SLOVENSKE AMERIŠKE NARODNI SVET

Ethin Kristan, predsednik
Mirko G. Kuhel, pomož. tajnik
V odgovor na to pismo je prejel Ethin Kristan od angleškega veleposlanstva iz Washingtona sledeče vrstice:

Dear Sir,
Mr. Eden has asked me to thank you for your letter of March 25 in which, on behalf of the Slovenes of the United States, you express your sentiments regarding the unhappy situation of the Slovenes in Europe. Your letter is accordingly receiving appropriate consideration.

Yours very truly,
Donald J. Hall.

V prevodu se glasi ta odgovor takole:
Cenjeni gospod:
Gospod Eden me je prosil, naj se vam zahvalim za Vaše pismo od 25. marca, v katerem izražate za Slovence v Zedinjenih državah svoje občutke glede na nesrečni položaj Slovencev v Evropi. Vaše pismo dobiva primerno vpoštevanje.

Z iskrenim pozdravom
Donald J. Hall.

ZNAMENIT HOTEL

Slika kaže letoviški Homestead hotel v Hot Springs, Virginia, kjer se bo vršila 18. maja mednarodna konference za prehrano. Hotel se nahaja na planoti Blue Ridge Mountains. 2300 čevljev nad morako gladino. Tu računajo gostom od \$15.00 do \$80.00 na dan.

RAZNOTEROSTI

WALLACE O SVOJIH OBIŠKIH V JUŽNI AMERIKI

Washington, D. C. — Podpredsednik Zdr. držav Henry Wallace, ki se je mudil pet in pol tednov na potovanju po južnoameriških državah, je včeraj v razgovorih s časnikarji izjavil, da južnjaki niso preveč zadovoljni, ker se jim ne more točno dostavljati naročil iz Zdr. držav. Toda k temu ni mnogo pomoči, ker naša dežela se nahaja v vojni in mora skrbeti v prvi vrsti za vojno proizvodnjo. Glede vojne pravi Wallace, južnjaki vsi želijo čimprejšnjega konca vojne.

"DRAKONIČNE ODREDBE"

Kadar izdajo kake oblasti stroge odredbe, navadno označimo iste za "drastične" ali pa "drakonične" obe ti oznaki izvirata še iz starodavne grške dobe. V starih Atenah na Grškem je živel strog atenski vodja, ki mu je bilo ime Drakon. Izdal je za atenske državljane zelo stroge odredbe, ki so jih vsled posebne strogosti že tedaj začeli nazivati drakonične odredbe. Ta oznaka se je zlasti pri pisateljih udomčila in tako ostala še do danes v veljavi, da za stroge odredbe ali postave isto uporabljajo.

OČE JE POSTAL PRI 83 LETIH

Springfield, Ore. — James Ellison je na 30. marca praznoval svoj 83. rojstni dan. Isti

dan je postal tudi srečni oče četrtemu sinu, ki ga je porodila njegova 29 letna žena. To je že njegov drugi sin, odkar je postal 80 let star. S prvo ženo je imel sedem otrok, od katerih živi samo eden.

SAMO 10 MINUT JE PRIŠEL PREPOZNO

Long Beach, Calif. — Mornar Stevenson, ki služi pri trgovski mornarici, je prišel po dolgi odsotnosti domov. Doma je našel ženo mrtvo. Deset minut prej si je končala življenje, ker ni dobila tako dolgo nobile vesti od svojega moža.

OD PASTIRJA DO MILIJONARJA

Dallas, Texas. — Tukaj je umrl Mike Thomas, star 77 let. Svoje čase je služil kot ovčji pastir in dobival plačo 50 centov na teden. Zdaj je umrl kot multimilijonar, znan kot "kralj bombaža."

328 DNI NOSEČNOSTI NI VZROK RAZPOROKE

London, Ont. — Nek armadni častnik je zahteval ločitev od svoje žene, ker je porodila sina 328 dni potem, ko je bil on poslan čez morje. Normalno traja nosečnost 280 dni. Sodnik Hope ni hotel dati razpore, ker so bili že slučaj, kot je trdil, da je trajala nosečnost celo 344 dni.

SAMO ARMADA SE IMA ŠE DOBRO

Bucyrus, O. — Ko so prišli

odjemalci do vrat neke gročarije, so našli vrata zaprta, na njih pa obešen sledeč napis: "Nič kave, nič sladkorja, ne mesa, ne olja, pa tudi nič delavcev in nič dobička. Kdor bi se rad do siteda najedel, naj se vpiše v armado."

ADAMIČ SE JIM JE ZAMERIL

Pittsburgh, Pa. — Srbobran, glasilo Srpskega Narodnega Saveza, je 21. aprila na prvi strani priobčil z velikimi črkami tiskano obširno resolucijo, ki jo je odobril glavni odbor omenjene organizacije na letni seji 2. aprila in ki je bila poslana predsedniku Rooseveltu, kakor tudi državnemu in vojnemu departamentu in jo je podpisalo 12 glavnih podpornikov. Hočejo, naj predsednik Roosevelt raztrga in prekliče svoje imenovanje, da bi bil Louis Adamič zastopnik Z. D. za balkanske države, češ da Adamič sovraži Srbe, kar je posebno pokazal, ko je s svojimi članki pred ameriško javnostjo nastopil proti generalu Mihajloviču.

PREMORGARJI SE IMAJO VRNITI NA DELO

(Nadaljevanje s 1. strani)

lastniki premogokopov. Toda ti se pa na drugi strani smejejo v pest, češ, administracija je delavce vedno zagovarjala, pa jih naj zdaj sama potolaži, kakor ve in zna. Tu ne gre samo za povijanje zaslužka premogarjem. Ako bo vlada pustila tu, se bo ta duh že jutri pojavil v vsej drugi industriji. Jeklarski delavci, drugi delavci bodo že jutri prišli na dan s prav sličnimi zahtevami. To je vse v redu. Toda pozabiti ne smemo, da vsa industrijalna aktivnost v sedanji dobi se vzdržuje vsled sedanje vojne. Vlada jo vzdržuje z svojimi vojnimi naročili. Če pride do stavke na polju premoga in bo vsled tega jenjal ogenj v toplotnicah in drugi industriji, bo vlada prva s tem prizadeta, ker ne bo dobila vojnih naročil, ne bo tankov, topov, itd. Porečete, pa naj privoli v zvišanje. Lahko je reči, storiti je nekaj drugega. Če privoli povijanje tu, ga mo mrala vse okrog. To pa pomeni inflacijo za deželo. S tem se bo pocenil denar in vlada bo prva, ki bi bila v vsled tega v kaši. Vlada ve kaj hoče in ve kaj sme in kaj ne sme, da ne bo ves njen vojni program postavljen na glavo. To bi morali razumeti tudi voditelji delavskih organizacij.

Delavska tajnica Perkins je včeraj pozivala Lewisa in druge unijske voditelje naj stavko preprečijo. Lewis pa kakor zgleda je njen apel prezrl. Poveljnik ameriške legije polkovnik Roane Waring je včeraj ostro kritiziral groženje s stavko. Javno je izjavil, ako pridejo stavke, bo to za boko v hrbet bojujoči se Ameriki. Javnost na splošno obsoja gibanje za stavko.

Včeraj je bilo odsotnih od dela že nad 75,000 premogarjev, pravijo poročila.

DR. H. M. LANCASTER
Dentist
2159 West Cermak Rd.
(ogel Leavitt St.)
Telefon Canal 3817
CHICAGO, ILL.

ZAPISNIK

seje slovenske sekcije Jugoslovanskega pomožnega odbora, ki se je vršila dne 10. aprila 1943 v Chicagu, Illinois.

Vincent Cainkar, predsednik JPO-SS otvori sejo ob drugi uri popoldne.

Seje so se udeležili sledeči zastopniki: Vincent Cainkar, predsednik JPO-SS zastopnik Slovenske narodne podporne jednote; Joseph Zalar, tajnik JPO-SS, zastopnik Kranjske slovenske katoliške jednote; Leo Jurjovec, blagajnik JPO-SS, zastopnik Zaprane slovenske zveze; John Gornik, predsednik nadzornega odbora JPO-SS, zastopnik Slovenske dobrodelne zveze; John Ermenc, nadzornik JPO-SS, zastopnik Slovenske podporne zveze Sloga; Josephine Zakrajšek, nadzornica JPO-SS, zastopnica Progresivnih Slovencev; in Janko N. Rogelj, direktor publicitete JPO-SS, zastopnik Ameriške bratske zveze.

Sledeče organizacije niso poslane svojih zastopnikov: Slovenska ženska zveza, katere zastopnica se je opravičila radi zaposlenosti. Družba sv. Družine in Slovenska moška zveza.

Na seji so bili navzoči tudi sledeči člani Slovenskega ameriškega narodnega sveta: Ethin Kristan, dr. F. J. Kern, Mirko Kuhel in Zvonko Novak, upravitelj pisarne SANSa.

Predsednik pomožne akcije pozdravi zastopnike s primeranim nagovorom.

Poročilo tajnika:

Od minule seje, ki se je vršila 8. avgusta lanskega leta do danes je bilo ustanovljenih sedem nadaljnjih podružnic. Poslovnice tem podružnicam so bile izdane, kakor sledi:

Podružnici št. 32, So. Chicago, Illinois, 2. sept. 1942.

Podružnici št. 33, N. Brad-dock, Pa., ki zavzema Brad-dock, Rankin in East Pitts-burgh, Pa., 16. sept. 1942.

Podružnici št. 34, Detroit, Mich., 23. sept. 1942.

Podružnici št. 35, Cleveland (Collinwood), Ohio, 18. nov. 1942.

Podružnici št. 36, Girard, 8. marca 1943.

Podružnici št. 37, Cleveland, (West Park), Ohio, 18. marca 1943.

Podružnici št. 38, Fontana, California, 7. aprila 1943.

Sedaj imamo skupaj 38 podružnic.

Dne 19. oktobra 1942 se je našo pomožno akcijo registriralo pri National Information Bureau, New York, N. Y.

S posredovanjem Mrs. Marie Prislant, predsednice SZZ, se je prejelo od Community War Chest, Sheboygan, Wis., svoto \$500.00.

S posredovanjem Mr. Joseph Zorca, North Chicago, Illinois, je uprava Waukegan-North Chicago Community Chest naši akciji določila \$1,100.00. Hvala, ki so v to svrhu prispevali.

Javno pohvalo pa zaslužita Mrs. Marie Prislant in Mr. Joseph Zorc, ki sta se za stvar zavzela in posredovala, da se je omejen vsote naši pomožni akciji določilo.

Kadar se vršijo kakšne kampanje za prispevke v te ali druge namene, smo ameriški Slovenci vedno pripravljeni pomagati in smo po svojih najboljših močeh tudi prispevali. Sedaj pa, ko mi zbiramo prispevke za naš trpeči narod v stari domovini, naj pa tudi drugi nam pomagajo, kar bodo gotovo tudi radi napravili, če se upravam razloži pomen in namen naše akcije.

(Dalje prih.)

DR. JOHN J. SMETANA
Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Crenal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.

BUY U. S. DEFENSE BONDS!

Obenem ste vabljeni, da vpišete sebe in svoje družine k prvemu in najstarejšemu slovenskemu podpornemu društvu v Chicagu

DRUŠTVO SV. ŠTEFANA.

štev. 1, K. S. K. J. Chicago, Illinois

Zboraže vsako prvo soboto v mesecu ob 7:30 zvečer v cerkveni dvorani sv. Štefana. Naše društvo vam nudi vse različne moderne zavarovalnine — podporo v bolezni, preskrbo dostojnega pogreba, in goji zdrav koristen šport za mladino. Glede pristopa v društvo se obrnite na odbor:

FRANK BANICH, predsednik

JOHN PRAH, tajnik, 1806 W. 23rd Street

ANTON KREMESEC, blagajnik

STALNA SLUŽBA

pomožnega urednika pri listu "Am. Slovenca" je razpisana. Oseba mora biti večja slovensčine in angleščine. Na starost se ne ozira, dokler je oseba sposobna za službo. Priglasijo se lahko tudi žene in dekleta, katere se čutijo, da bi bile sposobne za to mesto. Za pravo osebo, ki čuti veselje do dela na polju tiska, je ta služba kakor nalašč.

Prijave za službo je poslati:

UPRAVA AMER. SLOVENCA

1849 West Cermak Rd. Chicago, Illinois

Ta ne popravlja svojega tanka, marveč je ubiti nemški vojak, ki je bil ubit nekje v Tuniziji.

Hlapec Jan

Stijn Streuvels

Ne da bi se bil kdaj kaj zmenil, se je postal, se ugonobil, a iz njega je vzrastlo šest mladih možakov, ki so bili zdaj na vrsti, da bi skrbeli za preživljanje. Mali bodo šli z velikimi na delo in vsi skupaj bodo vsako pot prinesli domov velik kup denarja!

Na mah bodo razbremenili vse gospodinjstvo in širili blagostanje. Samo strašno zimo je treba še prestati, potem bo že tako daleč. Župnik je govoril še o lakoti in o Vini in je spet odšel.

Ko je bil Jan sam, je zlezel v tkalnico za leseni opaž in je preštel denar, ki je bil skrit v glinastem loncu. Pa je otožen obšel s srebrniki v rokah, zakaj ni mogel izračunati, ali jih je dovolj ali premalo, da bi živeli do pomladi. Kljub temu je ohranil pogum in dobro voljo, ki mu jo je vtil župnik s svojimi besedami. Zvečer, ko so bili fantje vsi doma, jim je razodel novico:

"Za zdaj bomo stanovali v graščini; pozneje se bo že našlo kaj drugega. Tu moramo stran."

Besedam je sledilo dejanje in prihodnji dan je šel h kmetu Brammeju, da bi poprosil za ključ. Ko se je vračal, je srečal Dolfca. Možaka sta se videla od daleč in sta se morala srečati, ker ni bilo nobene stranske poti, da bi se ognila. Obema je bilo nerodno. Dolf je pozdravil na videz brez zadrege in se sporazumljivo smejal, kakor bi imel dogodek s tatvino za šalo. Niti z besedo ni pojasnil niti malo se ni zahvalil—šla sta drug mimo drugega, kakor da se ni zgodilo nič. Jan sploh ni mislil na to, da bi mu kaj očital; bil je zadovoljen, da ga Dolf ni nič izpraševal, in se je delal, kakor da o nesreči nič ne ve.

Mnogi berači so se potikali okoli kakor izstradani psi ter skušali kaj nagrabiti za svojo mršavo malho.

"Nisem edini," je menil Jan z zadoščanjem. "Stiska visi v zraku in se nam kar na lepem zgrne na glavo."

In zdaj je spet legla potrtost v njegovo dušo; za vse čase je prišel ob svojo hišo. Zdaj šele je vedel, kako bogat je bil z Vino. Živeti, še živeti, to je bilo zdaj poglavitno. Vse druge misli je prepodil. Bramme mu je dal ključ in dovoljenje, da lahko prebiva v razpali kleti.

"Ubog trpin je in luknja stoji tako in tako prazna," je dejal svoji ženi. "Pozneje, ko bo delo na polju, lahko najemnino odsluži."

Fantje niso razumeli, zakaj morajo stran. Ukaje so pomagali pospravljati omare in postelje iz hiše. Potem je vzel vsak svoj kos na hrbet in šel za očetom, ki je vlekel težko naloženi voziček. Napravili so nekaj kratov pot, preden je bila selitev končana. Skromno pohištvo je stalo tako zanesljivo in tako trdno v svojih kotih; zdaj pa, ko so ga premaknili, je trhlo razpadalo kakor stara, propala, ničvredna ropotija.

Jan je zapustil kraj, ne da bi se bil ozrl. Strah in skrb sta mu pregnala vso žalost. Na preteklost ni maral več misliti in je hotel oditi brez vsakih spominov. S ključnim hrbtom je naglo vlekel svoje breme, da bi čim prej skril borno ropotijo in bil daleč od kraja, iz katerega so ga pregnali. Z jasnimi pogledi se je zdaj oziral v graščino, ki je ležala v popolni zapuščenosti

sredi mrtvih polj, daleč od vseh človeških naselij. Vrabei so vreščali v vejah in viharji veter se je delal, ko da je edini gospodar. Klet je bila nizek, obokan prostor z dvema linicama. Ognjišče je slonelo ob steni in ni imelo nič dimnika; dim si je moral iskati pot skozi odprtino v zidu. Ob strani je bil podzemeljski hodnik, ki je nekoč služil za hlev. Tam je Jan spravljal svoje orodje in voziček. Fantom se je zdelo vse izredno zabavno. Imeli so hišo pod zemljo in so se lahko igrali pod zavarovanim obokanim napuščem pred vrati. Kasneje bodo bosi tekali po jarku in lovili ribe!

Tudi Jan se je brž navadil na čudno stanovanje. Čutil se je v njem udobno in na varnem. A zdaj, ko je imel svoj mir in se je spet začelo domače življenje, se je spet oglašala skrb za vsakdanji kruh. Svojega denarja se ni upal dotakniti. Živel je s fanti ob peščici kalečega žita in od tistega, kar so sicer mogli nabrati po polju. Jan je ponajvečkrat čepel doma, sključen, zatopljen v svojo revščino, in čakal pomladi in dela na prostem zraku.

Kadar je šel čez polje, se je bal, da bi ga imeli za tatu; vedno in povsod ga je tlačila zla sreča tega prekletega leta. Polja so bila še zanemarjena in pusta. Gnila slama je širila gnile smradove in ponavadi tako vonjava ornica je bila še pokrita z blatom in gnojem.

Bil je ves zmeden, zakaj pot njegovega življenja, ki je zmeraj tekla tako ravno, se je kakor iztirila. Povsod je čutil skrivnostno zlo, ki bi utegnilo vsak čas prinesiti novo nesrečo. Vrh tega se je čutil v tej nepoznani pokrajini tujca. Vse mu je bilo vzeto in s tem tudi, je menil, pravica, da bi prost in odkrito hodil okrog. Odljudno je sedel v hiši in se počutil kakor jetnik, ki ne ve, kdo ga bo rešil.

Stare zidine so ostale osamljene. Živa duša se ni prikazala na strniščih; samo črne vrane so jadrale nad njimi in fanje so se šli svoje vesele, divje igre. Nihče ni poznal njihove stiske; nihče ni vprašal, če se lahko ubranijo lakoti. Vladala je splošna stiska in sleherni se je trudil, da bi skrbel zase.

Starejši dečki so hodili vsak dan v vas na ogled. In še preden je bila pomlad v deželi, so prišli z novico, da bo prva skupina v kratkem odkorakala v opekarno. Oče jim je kupil potrebno obleko, priporočil Petru in Janu, naj lepo pazita na mlajše, in dal vsakemu nekaj denarju.

"Tu, dečki, to je vse, kar imam. Le vzemite." In dobri fantje so sklonili glavo, da bi jih oče pokrižal. Potem so odšli in bili zadovoljni, da dobe delo in boljšo hrano.

"Oče, če pojde vse po sreči, ti prinesemo denar," so obljubljali.

Jan je bil vesel, ko so odhajali. Bolje se je počutil sam. Zdaj je bil kralj v hiši in je lahko premišljal, ne da bi ga kdo motil. A njegove misli niso hotele nič več tako prav delati. Topo je čepel v temi. V srcu je bil miren in preudaren; sprijaznil se je bil z dejstvi, vse, kar bi še utegnili priti, ga je puščalo ravnodušnega. Pričakoval ali zahteval ni ničesar več.

(Dalje prih.)

S. P. D. SV. MOHORJA

Ustanovljena 31. decembra 1921.

Inkorporirana 12. oktobra 1923.

CHICAGO, ILL.

Odbor za leto 1943:

Predsednik: John Mlakar, 1925 W. 22nd Place
Podpredsednik: Frank Puklavac, 1930 W. 21st Place.
Tajnik: Jos. J. Kobal, 2113 W. 23rd Street.
Blagajnik: Jos. Oblak, Jr., 1840 W. 22nd Place.
Zapisnikar: Anna Zokal, 2050 W. Coulter Street.
Duhovni vodja: Rev. Edward Gabrenja, OFM., 1852 W. 22nd Place
Nadzorniki: John Densa, 2730 Arthington Ave. — Karolina Pichman, 2326 So. Wolcott Ave. — Frank Dolenc, 1940 W. 21st Place.
Porotni odbor: Peter Coff, 1830 W. Cermak Rd. — Math Hajdinjak, 2017 W. 21st Place — Leo Mladic, 1919 W. 22nd Place — Pauline Osbolt, 2029 W. Cermak Rd. — Anna Zorko, 1654 W. 21st Place.
Družbena zdravnik: Dr. Jos. E. Ursich, 1901 W. Cermak Rd.
Vratar: Frank Roblek, 1833 W. 22nd Place.
Uradno Glasilo: "Amerikanski Slovenec".
Seje se vršijo vsako prvo sredo v mesecih od maja do oktobra, in vsako prvo nedeljo od novembra do aprila, v cerkveni dvorani sv. Štefana, na 22nd Place in Wolcott Ave.
Družba sprejema v svojo sredo moške in ženske od 6. do 45. leta starosti. Pristop v Družbo je prost. Pri Družbi se lahko zavarujete proti boleznim in smrti za samo en dolar mesečnine. To je izvanredna ugodnost za vsakega katoliškega Slovence v Chicagu. Rojaki, pristopajte v to domačo Družbo.
Za vsa pojasnila glede Družbe in njenega poslovanja se obrnite na Družbenega tajnika ali pa predsednika.

NAZNANILO

Chicago, Illinois.

Naša prihodnja redna mesečna seja se bo vršila v nedeljo dne 2. maja točno ob pol dveh popoldan v cerkveni dvorani sv. Štefana. Na zadnji seji je bilo sklenjeno, da za letos bomo imeli naše seje ob nedeljah, tudi v poletnem času.

Člani, ki ste zaostali z asesmentom ste prošeni, da vaš dolg poravnate kakor hitro mogoče.

V mesecu aprila smo zgubili sestro Jennie Stirn. Spomnimo se je v naših molitvah.

Ali ste že pridobili kakega novega člana letos za našo Družbo? Ako ne, sedaj je čas. Ne odlašajmo na jutri kar lahko danes storimo.

S sobratiskim pozdravom,

Jos. J. Kobal, tajnik.

VI SE UČITE ANGLEŠČINE - VAŠI OTROCI PA SLOVENŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOV.

BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateri se sedaj prodaja po znižani ceni, samo \$2.00

Naročila pošljite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 W. Cermak Rd.,

Chicago, Illinois

KRASNA ZGODOVINSKA SLIKA

Velikost 16 1/2 x 12 1/2

Tiskana v večih barvah. Sredi je v vencu sedanjí predsednik Zdr. držav Franklin D. Roosevelt. Okrog in okrog so slike vseh dosedanjih predsednikov Zdr. držav podpisani s njihovimi lastnoročnimi podpisali. Pod predsednikovo sliko vihra v vetru ponosno zvezdasta zastava. Pod zastavo je spominska plošča in na nji tiskano v okrajšavi listina pravice in svobode. Slika je v okvirju in v okvirju steklo. Ta slika je lep kras in zgodovinski pomenljivost za vsak amerikanski dom. Ker nas naši naročniki za njo poprašujejo, smo jih še nekaj dobili.

Slika stane \$1.50 brez pošiljatenih stroškov.

Pošiljaten strošek plača vsak prejemnik sam, ko se mu dostavi slika po Expressu. To naj vsak, ki bo naročil sliko, vzame na znanje, in dokler zaloga traja s njimi lahko postrežemo onim, ki si jo želijo.

Naročilu je pridržati potrebni snesek in ga poslati na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 W. Cermak Road,

Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trunk

Arabic Ben Akiba je rekel, da "pod soncem nič ni novega". Morda izgleda malo novo, pa je le kaka nova oblika, bistvo pa staro, isto, toraj ne novo.

Bili so časi, ko so Nemci do sledno, dasi le bolj akademično delali na tem, da bi pri sebi, toraj pri nemškem narodu, čim bolj utrdili edinstvo, enotnost, odstranili in zabrisali vse razlike, in tako prišli do trdne skupine. Dobro se jim je to posrečilo. Nemški narod je skoroda kakor en mož, in posledice tega dela so sedanja enotnost in strmljenju, da se postavijo na čelo vsega sveta.

Na drugi strani pa so isti Nemci neumorno delali na tem, da bi pri drugih našli čim več razlik, razločil, in tako ustvarili več skupin, ki bi med seboj ne imele dosti vezi, bi bile različne druga od druge.

Tudi to se jim je posrečilo v zadostni in le prezadostni meri. To razdvajanje in res kosanje v med seboj različne skupine se je Nemcem vrlo dobro posrečilo pri Slovanih: skoroda vsaka vas ima drugačno prebivalstvo, drugačen narod. Da je tako početje prešlo Slovanom samim hudo v kri, je umevno, ker v marsičem so Slovani le za Nemce cepljali. Manjkalo je Slovanom razboritosti, da bi spoznali, kako tako razlikovanje škoduje njim, v veliki meri pa koristi Nemcem. Vas se ni mogla z vasjo, ker tu je ta narod, tam pa drugačen narod.

Dalje je to sistematično delo Nemcev pri razlikovanju in razdiranju prešlo tudi na prav svetovne kroge. Svet sodi prav danes, kakor mu je sodbo pripravil z baje vrlo znanstvenimi razpravami razboriti Nemec. Francoz misli, kakor se je naučil od Nemca, Anglež tudi in od Amerikanca ne moreš samostojne sodbe pričakovati, ker je le sestav neke mešanice.

Slovani stopajo na dan, pa so vsi radrapani in med seboj ločeni, različni, razdvojeni, prav nič podobni med seboj: vsaka slovanska vas je različna od sosedne vasi. Tako sodi svet, širši svet in odločujoči svet, ker je bil tako poučen po izredno lisjaški nakanj prebrisanih Nemcev v prav učenjanskem krogu. Slovani sami so enako pod tem vplivom, vsi so razdvojeni, pri vsem ogromnem številu ne štejejo bogve kaj, ker so ločeni v posamezne skupine in skupinice, v same vasi, in ne tvorijo na zunaj, kakor Nemci, enotne skupine. Posledice so prav poseben značilne in tudi strahovito uničevalne po dogodkih zadnjih let: Nemec enoten, Slovan razkosan v skupine, ni čudno, da je Nemec zadavil skupino za skupino.

Ali pridejo kdaj Slovani do spoznanja? Bojim se, da bo vzelo še dolgo dobo, dasi se prikazujejo neki temni obrisi boljšega naziranja. Danes smo pa še pri tem, da naletiš na zasmeš, ako le opozoriš na ta tako usodepolen nedostatek pri mišljenju.

Vidim n. pr.: Veliki Rusji so male postavbe, Mali Rusji, Rusinci, Ukrajinci, Rutenci... velikih postav, Belo rusi da imajo svetle lasi... toraj to so tri povsem različne skupine, ki nimajo med seboj nobene skupnosti, in seve v političnem oziru morajo imeti tudi vsak svojo popolnoma neodvisno in samostojno in svobodno državo.

Slovanom se bo težko kdaj posvetilo, ampak danes izgleda, da taki, ki niso niti Slovani, utegnajo vrlo dobro za te težke Slované pravilno misliti in jih spraviti skupaj po tem, kar imajo med seboj skupnega, ko so jih drugi razdvajali s tem, kar je res malo med njimi različnega.

Kakšni so možgani tam v Moskvi??

PRVI SLOVENSKE POGREBNI ZAVOD V CHICAGI

LOUIS J. ZEFRAN

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

Najboljši avtomobili za pogrebe, kratke in ženitovanja.—Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno.—CENE ZMERNE.

NAZNANILO

Slovincem v Chicagi naznanjam, da bom odslej uradoval vsak dan razun sred:

Od 2. ure do 5. ure popol. in zvečer od 7. do 9. ure

Ob drugih časih po dogovoru s strankami.

Na naslovu:

2209 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILL.
Telephone Canal 5086

Dalje naznanjam, da preskrbujem posojila na prve vknjižbe. Ako kupujete dom in rabite posojilo, ga vam preskrbim po nizki ceni 4 1/2 odstotke.

Ali ako dolgujete na vaših domovih in posestvih že dalj časa na davkih, pridite k meni, da zadevo preuredim in izravnam vam v korist. Priporočam se tudi za vso drugo advokatsko postrežbo.

ANTHONY J. DAROVIC SLOVENSKE ODVETNIK

2209 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILL.

Katoliški Slovenci smo tako močni, kolikor in kakor je močno naše katoliško časopisje.

Tiskarska dela

vse vrste točno in lično izvršena izdeluje naša tiskarna za organizacije, društva, trgovce in podjetja. Mi izdelujemo lepe tiskovine v več barvah. Dajte vaše prihodnje naročilo za tiskovine nam in prepričajte se o naši tozadevni postrežbi.

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK
1849 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILLINOIS